

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ โทร. ๐-๔๒๔๙-๐๙๙๑

ที่ บก ๘๑๑๐๑/-

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง การจัดทำแผนการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ (ผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ)

เรื่องเดิม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรฐานการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม โดยใช้ชื่อว่า “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)” โดยตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑๐.๑ การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตในประเด็นสินบน ข้อ ๐๒๓ การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ ให้หน่วยงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ข้อเท็จจริง

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการวิเคราะห์และจัดทำรายงานการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย นอกจากนี้ ยังนำผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนี้มาจัดทำแผนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้หน่วยตรวจสอบภายใน ได้จัดทำแผนการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารแนบ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นควรพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เพื่อจะได้แจ้งเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติ พร้อมทั้งเผยแพร่ทางช่องทางประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ เพื่อให้ประชาชนทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(นางสาวมธุรดา สีนาค)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ความเห็นของหัวหน้าสำนักปลัด

.....
.....

(ลงชื่อ)

(นางสาวสายสมร นันทะถิน)

หัวหน้าสำนักปลัด

ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

.....
.....

(ลงชื่อ)

(นายมนตรี ศรีมงคล)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

คำสั่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

.....
.....

(ลงชื่อ)

(นายจรัส ทาสีทะ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

เรื่อง ประกาศใช้แผนการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงาน
ตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ โดยประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประกอบด้วยประเด็น (๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ (๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และ (๔) การบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริตการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญ นอกจากนี้ ยังนำผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนี้มาจัดทำแผนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ จึงขอประกาศใช้แผนการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาด้วย

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๘

(นายจรัส ทาสีทะ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

แผนการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ
อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประกอบด้วยประเด็น (๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และ (๔) การบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญ นอกจากนี้ยังนำผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนี้มาจัดทำแผนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำเพื่อบรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

๑๐ มกราคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. คำนิยาม	๒
๔. ความแตกต่างระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงกับการตรวจสอบภายใน	๒
๕. รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม	๓
๖. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง	๔
๗. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน	๗
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน	
๘. การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน	๙
จากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ	
<u>ขั้นตอนที่ ๑</u> การคัดเลือกกระบวนการงาน	๑๐
<u>ขั้นตอนที่ ๒</u> การระบุประเด็นความเสี่ยง	๑๑
<u>ขั้นตอนที่ ๓</u> การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง	๑๒
<u>ขั้นตอนที่ ๔</u> การประเมินความเสี่ยง	๑๓
<u>ขั้นตอนที่ ๕</u> การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๕
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก	๑๕
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑๖
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑๗
๔. การบริหารงานบุคคล	๑๗

**การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘**

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยการทุจริตการรับสินบน หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นรูปแบบหนึ่งของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงาน และภาพลักษณ์ขององค์กร

การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้เมื่อการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นได้มีกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้ และการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการรับทรัพย์สินในกรณีนี้อาจจะเรียกว่า “สินน้ำใจ” ดังนั้นการรับสินน้ำใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้อง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย หรือไม่ สามารถแยกแยะ ได้ว่าการรับทรัพย์สินนั้น เป็นเรื่องสินน้ำใจหรือสินบนแล้วจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นปฏิบัติผิดกฎหมายและมีโทษต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สินนั้นด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแยกแยะหรือจำแนกในเรื่องหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินได้แล้ว ก็จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดประมวลจริยธรรม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหา เจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามนโยบายของรัฐบาล มุ่งส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และมีเจตนารมณ์ในการดำเนินงานอย่างโปร่งใส มีคุณธรรม โดยยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานของสำนักงาน ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงได้จัดทำมาตรการป้องกันการรับสินบน และไม่เรียกร้องผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ถูกต้อง และได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน ในประเด็น (๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และ (๔) การบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อย นอกจากนี้ ยังนำความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานมากำหนดเป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒. วัตถุประสงค์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้

๓. คำนิยาม

๑) สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่อยู่ฝ่ายสินบนต้องการ ที่ขัดต่อกฎหมายหรือหน้าที่รับผิดชอบ

๒) ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์ หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องจนมีผลต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เกิดความเสียหายที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญอันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์ หรือสถานการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาส ก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

๓) ประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันที่สามารถตีราคาเป็นเงินหรืออาจไม่สามารถตีราคาได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ให้และ/หรือได้รับนอกเหนือจากเงินเดือน รายได้ และผลประโยชน์จากการจ้างงานในหน้าที่

๔) ทุจริต หมายถึง การแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบ เพื่อประโยชน์ต่อ ตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือประโยชน์อื่นใดอันมิควรได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานด้วยการให้หรือการรับสินบนทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การฟอกเงิน การยกยอก การปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

๕) การดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน หมายถึง การปฏิบัติงานใด ๆ ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่ง หรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่

๔. ความแตกต่างระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงกับการตรวจสอบภายใน

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision

การตรวจสอบภายใน จะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

๕. รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม มีได้หลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น ๗ รูปแบบ คือ

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) หรือสินบน ซึ่งผลประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน ของขวัญ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้ และผลจากการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้น ได้ส่งผลให้การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือคู่สัญญา (Contracts) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด โดยอาจจะเป็นเจ้าของบริษัทที่ทำสัญญาเอง หรือเป็นของเครือญาติ สถานการณ์เช่นนี้เกิดบทบาทที่ขัดแย้งหรือเรียกได้ว่าเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกัน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-employment) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐลาออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน หรือบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรง ตำแหน่งในหน่วยงานเดิมนั้น หาประโยชน์จากหน่วยงานให้กับบริษัทตนเอง

๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) ในรูปแบบนี้มีได้หลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์การสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างพิเศษเป็นที่ปรึกษาโครงการโดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ปรึกษาสังกัดอยู่

๕. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ประโยชน์จากการที่ตนเองรับรู้ข้อมูลภายในหน่วยงาน และนำข้อมูลนั้นไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง อาจจะไปหาประโยชน์โดยการขายข้อมูลหรือเข้าเอาประโยชน์เสียเอง

๖. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่านั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง หรือการใช้ผู้ใต้บังคับบัญชา ไปทำงานส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-barreling) เป็นการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูงอนุมัติโครงการไปลงพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.....” ทำให้มีรูปแบบเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอีก ๒ กรณี คือ

๘. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะ เรียกว่า ระบบอุปถัมภ์พิเศษ เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้อิทธิพลหรือใช้อำนาจหน้าที่ทำให้หน่วยงานของตน เข้าทำสัญญากับบริษัทของพี่น้องของตน

๙. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐอื่น (Influence) เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้หยุดทำการตรวจสอบบริษัทของเครือญาติของตน

ที่มา : เอกสารประกอบโครงการปลูกฝังวิธีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมจิตพอเพียง ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต (ป.ป.ช.) ประจำปี ๒๕๖๑

๖. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวม หมายถึง กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่บุคคลทั่วทั้งองค์กรได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับได้เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

การบริหารความเสี่ยงองค์กรตามแนวคิด COSO มีองค์ประกอบทั้งหมด ๘ ประการ ได้แก่

๑) Internal Environment หรือ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ถือเป็นพื้นฐานขององค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่านิยม จริยธรรม ความสามารถของบุคลากร แนวทางการบริหารของผู้บริหารฯ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ดีหรือไม่ดีจะมีผลต่อการควบคุมและการบริหารความเสี่ยง

๒) Objective Setting หรือ การกำหนดวัตถุประสงค์ องค์ประกอบนี้เป็นเรื่องของ การกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงขอบเขตการดำเนินงาน และทำให้สามารถวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ระดับใหญ่ ๆ คือ ระดับองค์กร Entity (Level) และระดับกิจกรรม Activity (Level)

๓) Event Identification หรือ การระบุถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยง โดยในองค์ประกอบนี้จะต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่จะส่งผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาวะเศรษฐกิจ ธรรมชาติ การเมือง สังคม การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โครงสร้างขององค์กร บุคลากร กระบวนการ และเทคโนโลยีขององค์กร เป็นต้น

๔) Risk Assessment หรือ การประเมินความเสี่ยง จะทำให้ทราบว่าเหตุการณ์หรือปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยง (จากองค์ประกอบที่แล้ว) จะส่งผลกระทบอย่างไรต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือกิจกรรม โดยจะประเมินในด้านของความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น (Likelihood) และผลกระทบหากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง (Impact)

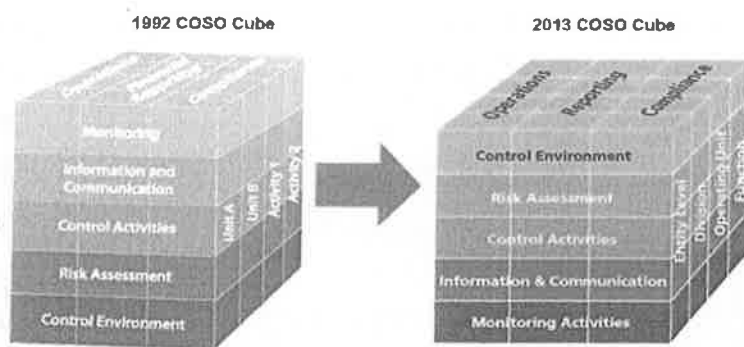
๕) Risk Response หรือการตอบสนองต่อความเสี่ยง ผู้บริหารจะต้องกำหนดว่าจะตอบสนองหรือจัดการต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอย่างไรโดยการตอบสนองความเสี่ยงดังกล่าวอาจจะอยู่ในรูปของการหลีกเลี่ยง (Avoidance) การลดหรือควบคุม (Reduction) การกระจายหรือถ่ายโอน (Sharing) และการยอมรับ(Acceptance)

๖) Control Activities หรือ กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานในการควบคุมที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าแผนจัดการความเสี่ยง/บริหารความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นนั้นได้มีการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

๗) Information and Communication หรือ สารสนเทศและการสื่อสาร เป็นการจัดหรือกำหนดให้มีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยง

๘) Monitoring หรือ การติดตาม หมายถึง กระบวนการในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการ/บริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) โดยมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปีค.ศ. ๑๙๙๒ ซึ่งที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ (ครั้งที่ ๑) เมื่อปีค.ศ. ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies (ครั้งที่ ๒) เมื่อปีค.ศ. ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control และ (ครั้งที่ ๓) ในปีค.ศ. ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปีค.ศ. ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปีค.ศ. ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายในแต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของหน่วยงานในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในหน่วยงาน

มาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) สภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานที่ส่งผลให้มีการนำการควบคุมภายในมาปฏิบัติทั่วทั้งหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหาร จะต้องสร้างบรรยากาศให้ทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้ง การดำเนินงานที่คาดหวังของผู้กำกับดูแล และฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุม ดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของการควบคุมภายในอื่น ๆ ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุม ประกอบด้วย ๕ หลักการ ดังนี้

- ๑) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม
- ๒) ผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและมีหน้าที่กำกับดูแลให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงการควบคุมภายใน รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
- (๓) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจัดให้มีโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ เหมาะสมในการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแล
- (๔) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างแรงจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ
- (๕) หน่วยงานของรัฐกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุม ภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุ และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึง กำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมดที่มีผลต่อการบรรลุ วัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย ๔ หลักการ ดังนี้

(๖) หน่วยงานของรัฐระบุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในของการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ขององค์กรไว้อย่างชัดเจนและเพียงพอที่จะสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์

(๗) หน่วยงานของรัฐระบุความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในอย่าง ครอบคลุม ทั้งหน่วยงานของรัฐ และวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น

(๘) หน่วยงานของรัฐพิจารณาโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต เพื่อประกอบการประเมินความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

(๙) หน่วยงานของรัฐระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อ ระบบการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) กิจกรรมการควบคุมเป็น การปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตาม การสั่งการของฝ่าย บริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไป ปฏิบัติทั่วทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน ทั้งนี้ กิจกรรมการควบคุม ประกอบด้วย ๓ หลักการ ดังนี้

(๑๐) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุม เพื่อลดความเสี่ยงในการบรรลุ วัตถุประสงค์ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

(๑๑) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุน การบรรลุวัตถุประสงค์

(๑๒) หน่วยงานของรัฐจัดให้มีกิจกรรมการควบคุม โดยกำหนดไว้ในนโยบาย ประกอบด้วย ผลสำเร็จที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานของรัฐที่จะช่วยให้มีการดำเนินการตามการควบคุมภายใน ที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายใน และภายนอก และ เป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานของ หน่วยงานของรัฐ การสื่อสาร จะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบ และความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ สารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย ๓ หลักการ ดังนี้

(๑๓) หน่วยงานของรัฐจัดทำหรือจัดหาและใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อ สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

(๑๔) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารภายในเกี่ยวกับสารสนเทศ รวมถึงวัตถุประสงค์และความ รับผิดชอบที่มีต่อการควบคุมภายในซึ่งมีความจำเป็นในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่ กำหนด

(๑๕) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อการ ปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)
กิจกรรมการติดตามผลเป็นการประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน การประเมินผลเป็นรายครั้ง หรือ เป็นการประเมินผลทั้งสองวิธีร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละ องค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง ๕ องค์ประกอบ กรณีที่ผลการประเมินการควบคุมภายในจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อฝ่ายบริหาร และผู้กำกับดูแลอย่างทันเวลา ทั้งนี้ กิจกรรมการติดตามผลประกอบด้วย ๒ หลักการ ดังนี้

(๑๖) หน่วยงานของรัฐระบุ พัฒนา และดำเนินการประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน และหรือการประเมินผลเป็นรายครั้งตามที่กำหนด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

(๑๗) หน่วยงานของรัฐประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อฝ่าย บริหารและผู้กำกับดูแล เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถสั่งการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

๗. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของ ความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง และดำเนินการประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของ ผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา ที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก (ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น)

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ภาพลักษณ์หน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชนสื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน/แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	แทบจะไม่มี

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ระดับความเสี่ยงสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการประเมินความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับ ความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขต ของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ \text{Likelihood} \times \text{Impact}$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)				

๘. การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ได้นำแนวคิดกระบวนการบริหารความเสี่ยง ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) มาเป็นกรอบ แนวทางการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรได้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกัน ควบคุม และบรรเทาความผิดพลาดหรือลดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในอนาคต โดยก่อนทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตได้ทำการคัดเลือกขอบเขตงานจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมิน ซึ่งได้มีการกำหนด ขอบเขตของการประเมินออกเป็น ๔ ด้าน คือ

๑) ความเสี่ยงการทุจริตในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒) ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๓) ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

๔) ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

เมื่อกำหนดขอบเขตการประเมินแล้วจึงได้กำหนดกระบวนการของแต่ละด้านนั้น ๆ โดยเฉพาะ การดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของ หน่วยงาน จัดเตรียมข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งนำไปสู่การ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๖ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน
- ๒) การระบุประเด็นความเสี่ยง
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง
- ๔) การประเมินความเสี่ยง
- ๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๖) การจัดทำรายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง (ดำเนินการเมื่อ สิ้นปีงบประมาณ)

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ ได้คัดเลือกกระบวนการงาน กิจกรรมที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยง การทุจริตของหน่วยงานตามขอบเขตการประเมิน โดยมีรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มี ความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินได้คำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะ ทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยง ต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้โดยไม่ต้องคำนึงว่า หน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

- ๑.๑ การรับสินบนจากผู้มาขอรับบริการเพื่อให้ได้รับการบริการเร็วขึ้น
- ๑.๒ การรับสินบนเพื่อใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ๑.๓ การเรียกรับสินบนจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการ ให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

- ๒.๑ การเรียกรับสินบนเพื่อใช้ดุลยพินิจในการอนุมัติหรือ ยกเว้นระเบียบที่เอื้อประโยชน์ หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน

- ๒.๒ การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อความสะดวกสบาย ความรวดเร็วในการบริการ

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

- ๓.๑ การรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๓.๒ มีการให้หรือรับสินบน กับคู่สัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง
- ๓.๓ การรับสินบนเพื่อกำหนดร่างขอบเขตงาน/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกับสินค้าหรือบริการของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง

๔. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

- ๔.๑ การเรียกรับสินบนเพื่อให้มีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนเลื่อนตำแหน่งอย่างไม่เป็นธรรม
- ๔.๒ การเรียกรับสินบนเพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยง

เมื่อได้ดำเนินการคัดเลือกกระบวนการงาน กิจกรรมที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานตามขอบเขตการประเมินตามขั้นตอนที่ ๑ แล้วนั้น จึงได้นำข้อมูลการดำเนินการในรายละเอียดมาทำการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (คัดเลือกกระบวนการ/งานในภารกิจที่มีโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต) และนำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/เหตุการณ์ที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/เหตุการณ์ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

โดยมีรายละเอียดประเภทความเสี่ยงการทุจริตของกิจกรรมที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน ตามตารางประเภทความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๑.	ความเสี่ยงการทุจริตในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘		
๑.๑	การรับสินบนจากผู้ขอรับบริการเพื่อให้ได้รับการบริการเร็วขึ้น		✓
๑.๒	การรับสินบนเพื่อใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓
๑.๓	การเรียกรับสินบนจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต		✓
๒.	ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		
๒.๑	การเรียกรับสินบนเพื่อใช้ดุลยพินิจในการอนุมัติหรือ ยกเว้นระเบียบที่เอื้อประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน		✓
๒.๒	การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อความสะดวกสบาย ความรวดเร็วในการบริการ		✓

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
๓.	ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง		
๓.๑	การรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง		✓
๓.๒	มีการให้หรือรับสินบน กับคู่สัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง		✓
๓.๓	การรับสินบนเพื่อกำหนดร่างขอบเขตงาน/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสินค้าหรือบริการของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง		✓
๔.	ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล		
๔.๑	การเรียกรับสินบนเพื่อให้มีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนเลื่อนตำแหน่งอย่างไม่เป็นธรรม		✓
๔.๒	การเรียกรับสินบนเพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		✓

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิด การให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการ ประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้ คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียดตามตารางทางการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการ ดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

ตาราง การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าดอกคำ

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับโอกาสที่ จะเกิดการ ทุจริต	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด x ผลกระทบ)
๑.	ความเสี่ยงการทุจริตในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘			
๑.๑	การรับสินบนจากผู้มาขอรับบริการเพื่อให้ได้รับการบริการเร็วขึ้น	๑	๒	๒
๑.๒	การรับสินบนเพื่อใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๑	๒	๒
๑.๓	การเรียกรับสินบนจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๑	๒	๒

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยง (โอกาสเกิด x ผลกระทบ)
๒.	ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
๒.๑	การเรียกรับสินบนเพื่อใช้ดุลพินิจในการอนุมัติหรือยกเว้นระเบียบที่เอื้อประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑	๓	๓
๒.๒	การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อความสะดวกสบาย ความรวดเร็วในการบริการ	๑	๒	๒
๓.	ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง			
๓.๑	การรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	๑	๒	๒
๓.๒	มีการให้หรือรับสินบน กับคู่สัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง	๑	๒	๒
๓.๓	การรับสินบนเพื่อกำหนดร่างขอบเขตงาน/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสินค้าหรือบริการของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง	๑	๓	๓
๔.	ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล			
๔.๑	การเรียกรับสินบนเพื่อให้มีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนเลื่อนตำแหน่งอย่างไม่เป็นธรรม	๑	๒	๒
๔.๒	การเรียกรับสินบนเพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน	๑	๔	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยง

จากตารางการประเมินระดับค่าความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ในขั้นตอนที่ ๓ สามารถประเมินสถานะความเสี่ยงการทุจริตตามแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับ ความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) ดังนี้

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยงการทุจริต			
		ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	ระดับสูงมาก
๑.	ความเสี่ยงการทุจริตในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘				
๑.๑	การรับสินบนจากผู้มาขอรับบริการเพื่อให้ได้รับการบริการเร็วขึ้น	๒			
๑.๒	การรับสินบนเพื่อใช้ดุลพินิจให้ความเห็นชอบประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๒			

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยงการทุจริต			
๑.๓	การเรียกรับสินบนจากผู้ขอรับบริการนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมปกติ เพื่อแลกกับการให้บริการหรือการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๒			
๒.	ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ				
๒.๑	การเรียกรับสินบนเพื่อใช้ดุลพินิจในการอนุมัติหรือยกเว้นระเบียบที่เอื้อประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๓			
๒.๒	การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับสินบนเพื่อความสะดวกสบาย ความรวดเร็วในการบริการ	๒			
๓.	ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง				
๓.๑	การรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	๒			
๓.๒	มีการให้หรือรับสินบน กับคู่สัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง	๒			
๓.๓	การรับสินบนเพื่อกำหนดร่างขอบเขตงาน/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสินค้าหรือบริการของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง	๓			
๔.	ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล				
๔.๑	การเรียกรับสินบนเพื่อให้มีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนเลื่อนตำแหน่งอย่างไม่เป็นธรรม	๒			
๔.๒	การเรียกรับสินบนเพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน		๔		

